СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 155. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 5 липня, 1934. VOL. XLII. No. 155. Jersey City, N. J., Thursday, July 5, 1934. THREE CENTS.

ПРОСИТЬ МОРАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ПРОТИ ГІТЛЕРА

БУВШИЙ ПРУСЬКИЙ МІНІСТЕР ПЕРЕДБАЧАЄ ЩЕ БІЛЬШИЙ ТЕРОР У НІМЕЧЧИНІ.

НЮ ЙОРК. — На засіданню американської комісії, що входить у склад інтернаціональної комісії лорда Марлі, робив свої зізнання бувший пруський міністер судівництва, д-р Курт Розенфельд. Комісія Марлі займається справою розслідження діяльности уряду Гітлера в Німеччині та міжнародної пропаганди його партії, націонал-соціялістів.

Розенфельд заявив, що потрібно, щоб світова опінія рішучо звернулася проти режиму Гітлера й морально допомогла в боротьбі проти нього тим елементам, які провадять її в Німеччині. Особливо важною він уважає моральну підтримку Америки. Розенфельд каже, що сучасні події є лише початками терору, який чекає Німеччину під пануванням Гітлера.

Він числить, що в Німеччині тепер знаходяться у вязницях та концентраційних таборах 165,000 політичних вязнів, а 6,000 чекають розправи в нових судах, які сформував уряд Гітлера для розправи зі своїми противниками. Розенфельд твердить, що в таких судах оборона обвинувачених немислима. Крім Розенфельда в комісії давали зізнання інші втікачі з Німеччини, між ними жінка вбитого комуніста, один професор берлінського університету й т. д.

Представник комісії, відомий американський адвокат Даров, відвідуючи з членами комісії нюйорського мейора Ля Ґвардію, заявив, що він уважає Гітлера дуже небезпечною людиною, яку повинно знищити. Комісія готується по закінченню свого „слідства" довести свої висновки до відома американського загалу.

КРИТИКУЄ ПОЛІТИКУ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНҐТОН.—Новий предсідник републиканської партії, Флетчер, виголосив промову, в якій рішучо критикував політику президента Рузвелта в справі його боротьби з депресією. Флетчер каже, що керування справами „зверху", в тій формі, як це проводить адміністрація, є не демократичне, а бюрократичне. В основу цього керування лягла думка, що нарід сам не може правити своїми справами, а тому бюрократичний уряд повинен керувати ними.

Далі Флетчер вбачає невдачі в проведенню в життя політики Рузвелта, яка не дає бажаних наслідків. у боротьбі з депресією.

ПОЛІТИКА РУЗВЕЛТА РАТУЄ ДЕМОКРАТІЮ.

ШАРЛЬОТЕНСВІЛ (Ва.). — Підчас дебат у вірджінському університеті над публичними справами піднесено, що політика Рузвелта в боротьбі з депресією дає надію вратувати ідею демократії, яка тепер у цілому світі загрожена. Більшість учасників дебат признає, що адміністрація президента Рузвелта стоїть на правдивому шляху в боротьбі з депресією.

Член Рузвелтового „мозкового тросту", Барнес, говорив, що депресії є великою загрозою демократії й капіталізму. Коли президентови Рузвелтови не вдадуться пляни в боротьбі з депресією, то це буде означати загибіль демократії в Злучених Державах, бо до влади прийде фашизм, а потім большевизм.

АРЕШТУВАЛИ СТРАЙКАРІВ.

НЮ ЙОРК. — Поліція арештувала 26 страйкарів, які ріжними прізвищами визивали тих, що йшли на їх місце до фабрики працювати. Поліція каже, що це було масове пікетування фабрики й нарушення спокою на вулиці.

Після пояснень юнійного секретаря поліційний судя звільнив усіх від вини й кари, признаючи, що вони були спокійними пікетчиками, хоч поліція твердить інше.

ЗГОРІЛИ З ЛІТАКОМ.

СЕНТЕР (Тексас). — Один автомобільний, а другий літаковий продавець згинули на літаку, коли він загорівся в повітрі. Літак горів на землі 30 хвилин, а тому не можна було вратувати навіть трупів згинувших.

СТОЇТЬ ПО СТОРОНІ ҐЕНЕРАЛА ДЖАНСОНА.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний прокуратор у листі до головного адміністратора „Найри", генерала Джансона, вважає його правим у тому, що він відібрав „блакитного орла" від ткацької фабрики в місті Гарімен. Через те тепер фабрику замкнено й ведеться завзята полеміка між адміністрацією, фабрики та ґенералом Джансоном.

ТАЄМНИЧІ ПОРАНЕННЯ РОБІТНИКІВ.

ШТОЙНБЕНВІЛ (Огайо). — У місцевій сталевій фабриції знову вбито двох робітників. Невідомий маняк раніше вбив одного робітника, а другого тяжко поранив. Від того часу подвіря фабрики пильно стережуть, але маняк знову зявився й убив двох робітників.

Що спонукало маняка стріляти в робітників, ніхто не знає. Піймати його не вдалося, хоч останнього разу здалека бачили його з револьвером у руках, коли він тікав геть після вбивства.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПАНАМА В КИЄВІ.

До Києва прибув з Харкова нарком судівництва Михайлик і заявив представникам преси, що органи ГПУ викрили велику спекуляцію харчевими продуктами, в якій брали живу участь члени партії і ГПУ та численні керівники установ. Показалося, що „кооперативи" доставляли своїм членам не тільки продукти за дуже низькі ціни, але „продавали" їм золото, дорогоцінности, тощо. Цілими вагонами йшли продукти в незнаним напрямі. Кажуть, що страти перевищують квоту 13 міліонів рублів. Слідство в цій справі проводить окрема комісія під проводом Мануїльського. Арештовано між іншими предсідника київського міського комітету, секретаря, двох прокураторів та коло сто чекістів.

Продукти, цукор та муку продавали чекісти за високі ціни на ринку в Києві та в інших містах, а навіть у Москві.

ГПУ брало участь в цих крадіжах через свій „спортовий" клюб „Динамо". Слідство виказало, що ГПУ відбирало в населення всякі дорогоцінности, послугуючись усіми методами терору, та що чекісти задержували ці речі для себе. Арештовано понад 100 чекістів відставлено у Москву. Міський комітет комуністичної партії розвязано. До нового комітету прислала Москва спеціяльних висланців.

Большевицька панама в Києві є зовсім льогічним наслідком тієї моральної гнилі, якої пропагаторами є ніхто інший як московські „вожді".

ЛІКВІДАЦІЯ ПОЛЬСЬКИХ „НАРОДОВИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

В середу, 13. червня, уряд порозвязував на терені цілої Польщі організації польської народово-соціялістичної робітничої партії, яка малпує гітлерівський рух у Німеччині. Польські гітлерівці мали свою централю в Катовицях і відділи в Лодзі, Вильні і Варшаві. Популярно називано їх „вищневими сорочками". Ця молода організація, що виломилася з вшехпольського табору, була в останніх часах дуже гомінка. У своїх виступах часто послугувалася револьвером.

ДИВНИЙ ВИПАДОК САМОГУБСТВА.

Дивний випадок самогубства стався на забаві рільничого „кулка" в Самборі. До підхмеленого Станислава Ґриґуся приступив нагло його старший брат Мартин і сказав з докором: „Ще не минули два тижні, як батько повісився, а ти вже бавишся і танцюєш". Вражений тим докором брат ударив Мартина в лице. Отямившися згодом, добув нагло револьвер і стрілив собі в серце, падучи на місці трупом.

„ПЕДАГОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ".

В. Доброгостові учителька Полька Барановська М. дає в школі дітям з 1. кляси цукорки і рівночасно випитує їх, про що в дома їх родичі говорять. Що п. Барановська має на думці вивідати, то це хіба всім ясне. Та на щастя, акція ця п. Барановській не повелася, бо навіть ці наймешні зрозуміли нікчемність такої „педагогічної" методи і не тільки, що перестали їй що-небудь доповідати, але навіть брати від неї цукорки.

ЖИДІВСЬКІ МАСОНСЬКІ ЛЬОЖІ В ЮГОСЛАВІЇ.

Югославянська преса повідомляє, що після війни почала зростати дуже сильно у цій країні масонерія. Останніми часами поруч загальних масонських льож почали творитись окремі жидівські, т. зв. „Бнай-Бріт". Рух цей підсилився дуже помітно тоді, коли з Німеччини почали емігрувати Жиди до Югославії. Великі жидівсько-масонські льожі є вже сьогодні у всіх більших містах Югославії, і до них належить уся місцева жидівська інтелігенція. Зріст масонських льож викликав у Югославії велике негодування.

ЯК ЦЕ НАЗВАТИ?

Дня 6. травня ц. р. вислав Повітовий Кружок „Рідної Школи" в Дрогобичі м-ра Теодора Зінка як делеґата на Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Утятичах, пов. Дрогобич. Та поліція в Утятичах, як тільки довідалася про приїзд делеґата на збори, вислала там свого постерункового, який арештував його, не подаючи причини арештування. На поліції по вилеґітимуванню його та по переглянені всіх його документів, між іншими також повновласти Повітового Кружка „Р. Ш.", замкнули його до арешту, оправдуючи це тим, що його не знають. А коли арештований подав людей, що його знають і що за нього ручать, то знову викручувався командант, що ті люди не мають віри. Щойно на інтервенцію місцевого пароха, о. Теодора Німилевича, який заручив поліції, що знає арештованого, випустили його по кількагодинним передержанні. Загальні Збори Кружка „Р. Школи" не могли через те відбутися, бо коли поліція звільнила з арешту м-ра Зінка, було вже пізно й не можна було починати зборів.

НОВИЙ ТИП СКОРОСТРІЛА.

З Токіо повідомляють про новий винахід у ділянці воєнної техніки. Згаданий винахід полягає на тому, що в скорострілі заступлено вибухову силу відосередньою силою. З нового скорострілу стрілятимуть таким чином, що кулі викидатиме не експльозія пороху, лиш окрема сталева тасьма, що порушатиметься дуже скоро й викидатиме кулі на зразок проци. Скорострілі зможе вистрілити три рази стільки куль, що звичайний скоростріл. Конструкція нового скорострілу є дуже проста, але щоб обертати тасьму, треба на це мотору, що мав би силу 50 коней.

ОРИГІНАЛЬНІ ПРЕТЕНСІЇ КАТА.

Цими днями звернувся польський кат Бравн до начальної влади з оригінальним домаганням, а саме, Бравн домагається службового мешкання в мокотівській тюрмі у Варшаві, де, по його думці, є централя і де він повинен мати службовий придїл. Друге прохання ката ще більш оригінальне. Тому, що знесено наглі суди, а в звязку з тим зменшилися теж присуди смерти, він утратив принагідний заробіток по 100 зл. за виконання екзекуції. Кат домагається, щоби його зачислили до вищої, то є X-тої категорії службового ступня.

ТРАҐІЧНИЙ КІНЕЦЬ ШКІЛЬНОГО РОКУ В ТАРНОВІ.

В Тарнові трапилося по закінченні шкільного року збірне самогубство трох учнів учительської семинарії, яких лихі ноти штовхнули на дорогу самогубства. Три учні III року вчительської семинарії, Станислав Концевич, Еміль Войтурський і Зиґмунд Щерчак вийшли за місто і одним револьвером відобрали собі по черзі життя. Причиною самогубства були злі ноти й, те, що в звязку з реорганізацією шкіл знесено III рік семинарії. З того приводу попали вони в розпуку і, як спільні товариші з одної кляси, вирішили разом заподіяти собі смерть.

У ВАРШАВІ, ЯК У ШІКАҐО.

На вулиці Дзєльній у Варшаві доконали якісь два опришки в білий день незвичайно зухвалого грабіжницького нападу. Підчас погоні вони густо відстрілювались і ранили кілька осіб. Зверги забарикадувалися в одному приватному мешканні, де підчас стрілянини з поліцією згинули. У слідстві стверджено, що вбиті бандити називалися Марійян Новацький з Жирардова і Максимілиян Зелінський. Третього їхнього спільника, шофера Яна Пшціньского, арештувала поліція.

З ПОНУРОЇ ХРОНІКИ ПРОВІНЦІЇ.

На дорозі коло Яворова напав Андрій Стадницький з Кобильниці Волоської на Олексу Котака і зранив його сильно кілька разів сокирою. Смертельно пораненого Котака відвезли до лічниці в Яворові, де він помер, не відзискавши притомности. Вбивника арештовано і відставлено до поліційних арештів у Львові.

МІСТО КАНАРКІВ.

Місто Норвіч в Англії відоме як осередок годівлі канарків і торговлі тими птахами. Нема майже в тому місті ні одного мешкання, з якого не гомонліб співи цих птахів. Кожного року продає Норвіч около 120 тисяч канарків до ріжних частин світу. Сама тільки Америка купує кожного року коло 20 тисяч канарків. Решта розходиться по усіх европейських державах. Годівля канарків у Норвічу триває вже більше як 300 літ, а завели її там фляманські емігранти, вигнані із своєї рідної землі жорстокою владою Еспанців.

НЕ ВІЛЬНО СПІВАТИ НАРОДНІХ ПІСЕНЬ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

„Комсом. Правда" (з 17. 5.) пише: „Кучно молодим колгоспу ім. Молотова, в селі Нижнє Лоцне, харківської области. Навіть гарних пісень не вільно співати. Багацько народніх пісень знає молодь, але секретар комсомольського комітету заборонив: „можна тільки співати революційні пісні, і безпартійних треба так виховувати, щоб вони не співали всяких народніх пісень".

„Наспідки скоро показалися: „нереволюційних" пісень не співають, але й революційних співають дуже мало. І з орхестрою діло не йде: інструменти є, але „біда — каже секретар комітету — вся молодь з інструментами не є комсомольці".

„Революційна" казьонщина — бачимо — не тягне.

НОВА ХМАРА ПОЛЬСЬКИХ ЗАСУДІВ; ДВОХ УКРАЇНЦІВ ЗАСУДЖЕНО НА КАРУ СМЕРТИ

ТЕРНОПІЛЬ (Західня Україна). — За вбивство польського поліцая Юзефа Гловяка в Токах запав такий присуд: Евгена Костецького й Олександра Литвина засуджено на кару смерти, а Петра Флінта на досмертну вязницю. Гловяк був відомий з того, що на протязі 10 років запакував до тюрми десятки селян, головно молоді, яких підозрівав в участи в революційній акції й приналежности до ОУН. Він теж намагався деморалізувати молодь, намовляючи її ставати провокаторами і бути на польській службі як платні донощики.

САМБІР. — Події в Мокрянах і Купновичах, де селяни кинулися на двох польських поліцаїв, що поздирали з хрестів на могилах поляглих написи „Борцям за волю України", закінчилися в суді таким присудом: Засуджені: Петро Сдріжик на 3 роки, Теодор Качмар на три роки, Павло Плюта на 6 місяців, Михайло Ліляковський на 6 місяців, Михайло Лучка на 3 роки, Михайло Качмарик на 2 роки, Ілько Балабух на 3 роки, Федько Вонсович на 1 рік, Василь Наконечний на 10 місяців, Плятон Кравець на 3 роки, Степан Москаль на два роки вязниці.

ЛЬВІВ. — Олексу Фединського, студента прав обвинуваченого в приналежности до тайної Організації Українських Націоналістів і в поширюванню нелеґальних видавництв ОУН, засуджено на кару дволітньої вязниці.

ЧЕХИ АРЕШТУЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

ЛЬВІВ. — Польська преса повідомляє, що на Підкарпаттю, на чесько-польській границі, чеська жандармерія перевела ревізії й арештувала кільканадцять українських студентів. Кажуть, що жандармерія знайшла зброю, муніцію та кількасот бомб.

ПОЗНАКИ НЕВРОЖАЮ В СОВІТАХ.

МОСКВА. — Офіціяльно подається, що цього року жнива не будуть гірші від жнив з 1933 року. Але заразом видається декрет, яким заказується всяку приватну торговлю збіжем і хлібом до 1 грудня, себто до часу, поки держава не стягне потрібну для неї скількість збіжа.

Від 1933 р. дозволено селянам продавати збіже з вільної руки по здачі владі приписаної скількости збіжа.

ДАЛЬШІ РОЗСТРІЛИ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН.—Урядово стверджують тільки 20 розстрілів ріжних провідних одиниць, але на ділі таких розстрілів є далеко більше, бо начисляють їх до 200 Ніхто не може сказати нічого певного, бо люди бояться обмінюватись навіть думками. Кождий лякається тайних агентів, які всюди крутяться і підслухують.

ФОН ПАПЕН ПІДЕ У ВІДСТАВКУ.

БЕРЛІН. — Довірений президента Гінденбурґа, заступник канцлера фон Папен, мусітиме уступити, а на його місце прийде генерал Вільгельм Ґерінґ, пруський премієр, відомий зі своєї жорстокости, але разом з тим і відваги. Це він був найкращим німецьким летуном підчас світової війни по славнім Ріхтгофені.

ГІНДЕНБУРҐ ПОКРИВАЄ ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН. — Президент Гінденбурґ поклав своє імя і цілу свою популярність на карту коли вислав Гітлерови подяку за те, що припинив хаос і розправився зі „зрадниками" держави.

ГІТЛЕР ГОТОВ СТАТИ ПРЕЗИДЕНТОМ.

БЕРЛІН. — Кождої хвилі можна надіятися смерти Гінденбурґа. І виринає питання, хто буде його наступником. Тепер є вже відоме, що стане ним Гітлер.

СЛАБШИЙ ЧИ СИЛЬНІШИЙ?

БЕРЛІН. — В урядових комунікатах стверджується, що „друга революція" зістала зліквідована та що влада Гітлера сьогодні сильніша ніж колинебудь. А з другого боку підносять, що Гітлер є тепер на ласці „Райхсвери", яка поправді не дуже з ним симпатизує, бо є монархістичною. Виходить, що навіть якби він став президентом, то буде тільки забавкою мілітарних кругів.

ГІТЛЕР ВИСТУПИВ ПУБЛИЧНО.

БЕРЛІН. — Не зважаючи на драматичне положення, в якім опинилася держава й партія, Гітлер поїхав зложити візиту сіямській королеві. Дорога не була далека. І була вся обсаджена поліцією. Тому мало хто бачив Гітлера, але ті, що бачили, кажуть, що він має дуже струбований вигляд.

ЗАПОВІДАЮТЬ КОМУНІЗМ У НІМЕЧЧИНІ.

МОСКВА. — Московські газети заповідають дальший упадок Гітлера та нову революцію в Німеччині. І кажуть, що та революція буде комуністичною, бо розчаровані робітничі маси відвернуться від фашизму, а Червоній армії буде вільною сторону. І без того, пише Карло Радек, є повно комуністів у рядах наців, які не зреклися своїх давніх переконань.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РАТУЙТЕ ЄДИНУ Й НЕДІЛИМУ!

Так можна розуміти отой патріотично-московський дух, який опанував тепер усі комуністичні ґазети в Росії. Часами здається, що вони тепер редаґовані тими самими особами, які редаґували в царських часах цареславні ґазети, як „Двухглавий Арьол" та їй подібні. На перших сторінках тих газет писалося неодмінно: „Прочь Жиди — Русь ідьот!" — а комуністичні ґазети те гасло перемінили на: „Смерть інородцам-сепаратистам!"

Казьонна комуністична преса тепер старається роздмухати серед своїх підневільних читачів любов до батьківщини. Вона хоче навернути до любови до комуністичної Росії всіх тих „інородцоф", яких комуністична партія знову збідила під кормигу Москви. Московські сатрапи тепер намагаються прищепити поневоленим масам зрозуміння любови до „батьківщини", яку вони завжди обплюовували, висміювали, і кождий вияв патріотичного почуття, особливо в „інородцоф", робили найбільшим злочином, називаючи любов до батьківщини контрреволюцією.

Большевики тепер кричать, що треба любити свою батьківщину. Але тою батьківщиною має бути „Вєлікая Рассєя", яку тимчасово обернено в пролетарську державу. До цього комуністичного заклику тепер приєднались і Керенський, і ґенерал Денікін, і Мілюков, і Бурцов, словом: уся зграя московських імперіялістів усіх політичних та соціяльних переконань. У пробудженню патріотизму серед большевиків вони тепер бачать запоруку, що Росія лишиться далі неподільною й „нова" Москва буде панувати над усіми „інородцами", як панувала Москва Романових. Навіть уже чули голоси з лав московських імперіялістів, що до майбутньої Росії, некомуністичної, знову приєднаються „добровільно" держави, які здобули свою самостійність по революції 1917 року. Деякі вже готуються „добровільно приєднати" ті держави до нової Росії.

Новоявлені Мініни й Пожарські, збирачі „землі русской", большевики, закінчують своє завдання зазивом до російського великодержавного патріотизму. Замикається коло їх діяльности над відродженням тюрми народів, де вони зійшлися разом з найреакційнішими „патріотами Вєлікой Рассєі". Большевики побачили, що нарід уже не йде за їх комуністичними гаслами й тому, щоби продовжити своє панування над працюючими масами, вони хопилися „русскаво патріотізма".

Як не вратував цей патріотизм царської влади від загибелі, а Росії від започаткування розвалу, так він не вратує й большевиків від загибелі, а „нєдєлімую" радянщину від поділу на держави народів, що поневолені нею.

ГРОЗА НОВОЇ НЕБЕЗПЕКИ

(Оригінальний допис).

Підчас переговорів у Берестю Литовським в 1918 р. кричав провідник большевицької делегації, Троцький, при кождій нагоді, що большевики не визнають **тайної** дипломатії, та що у них мусить відбуватись усе явно. Най — мовляв — знають всі народи, що правду і справедливість у міжнародніх відносинах заступають тільки большевики.

Та такого погляду в дипломатії большевики довго не держались. Скоро взялись за звичайні дипломатичні практики, себто щобов одна рука не знала, що робить друга.

Одним словом, „тайна дипломатія" і в переговорах та пактах з большевиками і в договорах з іншими державами грає таку саму ролю, як грала за часів кардинала Рішеліє, за Талейрана або за Бісмарка.

І так недавно їздив до Варшави французький міністер справ заграничних Барту, але що він там зорудував і що його там понесло — ніхто властиво не знає.

Є отсе всілякі здогади, про що властиво Барту йшло, а „Журналь де Женев" написав:

„Підчас побуту мін. Барту у Варшаві не осягнено порозуміння у важніших політичних питаннях. Бо Польща в справі „аншлюсу" (прилуки Австрії до Німеччини) йде своєю власною дорогою, котра не є неприхильна для німецького пангерманізму.

Позатим Польща дальше держиться холодно супроти Чехословаччини. Також щодо розрішення не знайдено спільної польсько-французької лінії. В розмовах з представниками преси Барту признав, що Польща має право вести власну політику. З того виходить — пише дальше „Журналь де Женев", що польсько-французький союз має радше теоретичне значіння. Володарі в Польщі в засаді вдержують той союз з огляду на його користь, але рівночасно ведуть політику, котра віддалює Польщу від Франції і Малої Антанти. Також англійська преса побідно оцінює взаємини між Францією і Польщею.

У тій пресі панує загальна думка, що подорож мін. Барту мала на меті відзискати для Франції польську приязнь або краще сказавши — повернути Польщу під вплив Франції.

В Лондоні говорять, щоб для осягнення тієї цілі Франція годиться підписати навіть ті домагання Польщі, яких доперва не підпомагала, а саме щоб її принято в постійні члени Союзу Націй та щоби **знести зобовязання супроти меншин, які тяжать на Польщі** та інших східньо-европейських державах. **Це останнє домагання торкається безпосередньо Українців.**

„Менчестер Ґардіян" пише в статті „Франція і її приятелі" між іншим таке:

„Одним з найгірших наслідків признання Польщі великою державою булоб (як доносять з Варшави) **навіть виповідження меншостевих договорів** на тій підставі, що великій державі не годиться бути звязаною такими договорами. Це виповідження поставить — без сумніву — українську меншість в Польщі у **ще більше незавидне положення**, ніж вона тепер знаходиться".

Цей погляд часопису „Менчестер Ґардієн" є цілком слушним: **Українцям в Польщі грозить величезна небезпека.**

Досі можна було бодай перед кимсь пожалітися та спровокувати противника до оборони. Чи багато що вийшло з тих жалоб до Союзу Націй, це інша річ. Це знаємо добре з того, що зробив Союз Націй у справі „пацифікації" з 1930 року.

Але компромітація перед світом для Польщі була, а це для держави, яка хорує на „моцарствовосьць", не є приємною справою.

Тут ще насуваються нам інші уваги:

Чи і як ми властиво користали з того права жалоби перед Союзом Націй, жалоби, за котру ніхто перед польським судом відповідати не може? Від кількох років і слова не чути про якунебудь жалобу Українців на їх положення в Польщі, а щоденна українська преса приносить цілу низку фактів, котрі аж просяться, щоби були витягнені перед всесвітній суд. Сотки розвязаних „Просвіт" і кооператив на Волині, сотки закритих читалень, „Соколів" і навіть „Лугів" у Галичині, біля двох соток забраних православних церков, більше як пів тисячі безправно (бо не компетентними властями) сконфіскованих книжок (всього, що найкраще в нашім письменстві), тортурування вязнів (Луцьк!) — чиж усе те не є матеріялом до жалоб перед Союзом (Лігою) Націй?

„Українська парляментарна репрезентація", котра ні в соймі ні в сенаті (польськім) не годна нічого позискати, повинна принаймні розвивати активність перед Союзом Націй, як теж видавати принайменше двома мовами, англійською і французькою, поза межами Польщі бюлетини, в яких можнаб обговорювати систематично польські надужиття та її ріжні закони, виборчі й інші, спрямовані на знищення всякої опозиції, а в першу чергу на знищення національних меншин, себто головно Українців.

Г. Грінчак.

ВІДКРИТТЯ НАГРОБНИКА М. ВЕРБИЦЬКОГО

Велике свято мала в минулу неділю, 17. червня ц. р., українська громада Млинів, краковецька та яворівська земля, а з нею ціла галицька країна.

У Млинах, біля старої церковці, на горбку, зібралися понад 5,000 громадян з кільканацятьма священиками з найближчої околиці. З подальших було небагато, бо влада вимагала, щоби свято мало лише місцевий характер. На свято приїхали зі Львова автобусами 70 співаків „Бандуриста" й „Бояна".

В год. 10.30 почалося богослуження під вільним небом. Відправив його краковецький декан о. В. Матковський в асисті чотирох священиків. На приготованому підвищенні співали обидва львівські хори. Проповідь виголосив парох Хотинця, о. Михайло Тарчанин.

Після богослуження перейшло духовенство й делегації на могилу композитора біля церкви. Під старезною, розложистою липою, серед вінків закритий памятник, а над ним портрет М. Вербицького, прибраний рушниками. Одинадцять священиків відправили панахиду.

Врочистого акту відкриття памятника „Піонірови Української Пісні" довершив від Т-ва „Бандурист" п. Микола Дужий та виголосив відповідну промову. На тлі історичного посланництва української пісні змалював промовець гарячими словами постать і заслуги того, що в самих початках духового відродження галицької країни живу мову народу та його пісні перший із простих голосів склав у народні хори. М. Вербицький своєю творчістю перший на галицькій землі звязав усі частини українського народу, даючи до слів східньо-українського поета П. Чубинського музику нашого національного гимну: „Ще не вмерла Україна, ні Слава, ні Воля..." Він перший склав для наших хорів безсмертний „Заповіт" Шевченка: „Поховайте — та вставайте — кайдани порвіте..." Громом-дзвоном, піснею його, пливуть вони по всіх українських землях... А нарід — з підйомом духа слухав — і вязав день вчорашній з нинішнім і грядучим...

Посвячення памятника й „Тихий вітер" Вербицького — закінчили першу частину свята.

І почалася друга частина: Академія. Розпочав її могутній „Заповіт" Шевченка — Вербицького у виконанню обидвох львівських хорів під орудою проф. І. Гриневецького. Д-р Н. Нижанківський виголосив гарну промову від українських співацьких товариств, вказуючи на великий талант композитора, що його розвинув він самотужки власною працею, не зважаючи на всі невзгодини тодішнього загально-національного і зокрема його приватного життя.

З черги промовляв ще представник (війт) села Млинів і д-р Галущак від усіх українських товариств Яворова. Опісля „Бандурист" під орудою п. Плешкевича та „Боян" під орудою п. І. Гриневецького відспівали на переміну кілька прегарних композицій М. Вербицького. Одну пісню відспівав теж краковецький хор під проводом п. Черхавського. Академію закінчено національним гимном.

Свято зробило глибоке враження на всіх приявних, зокрема на місцеве селянство, що зворушливо прощало своїх львівських гостей.

Вечором тогож дня відбувся в Яворові, у салі „Народнього Дому", концерт з добірною програмою композицій Михайла Вербицького. Розпочався „Заповітом" у супроводі фортепяну з барітон сольом проф. Орленка у виконанню обидвох львівських хорів та яворівського „Бояна". Д-р Ст. Людкевич дав гарно й фахово опрацьований реферат про музичну творчість Вербицького. Далі прекрасно співали на переміну львівські хори: „Бандурист" під проводом п. Плешкевича і „Боян" під орудою д-ра Ст. Людкевича. Професори філії Музичного Т-ва ім. Лисенка в Яворові виконали з предизією музичне тріо — Вербицького. Взагалі концерт, дуже старанно підготований, стояв на високому мистецькому рівні та викликав серед приявних правдиве захоплення. Накінець відспівано національний гимн.

Скажемо загально, що недільна днина дуже причинилася до підйому духа українського громадянства Краковеччини й Яворівщини, а для львівських гостей лишила надовго прекрасний спомин.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

АНГЛІЙСЬКО-МОСКОВСЬКЕ НЕПОРОЗУМІННЯ.

(УП) Як відомо, кілька місяців тому заключив англійський уряд торговельний договір з Москвою. Після цього слідно було деяке зближення між тими обома державами. Москва закупила в Англії 70 тисяч оселедців, а англійська преса реагувала на це приязнішим тоном у відношенні до совітів. Але ця ідилля довго не тревала. Виникло знову непорозуміння за передвоєнні англійські концесії в Московщині, „Лена Голдфілдс", які большевики сконфіскували. Підчас переговорів обіцяли Москалі Англійцям, що ту справу полагодять корисно для заінтересованих фірм, а як лише договір заключили, то по старому звичаю навіть не думають додержати слова. З того приводу обурилась на большевиків англійська преса. Так „Морнінг Пост" з 12. червня подає редакційну статтю під заголовком „Джентельменське порозуміння". Вона настільки цікава, що подаємо її в цілости в перекладі.

„Поступовання Совітів у справі „Лена Голдфілдс" є, як показується, підлішим, як ми думали передтим. Вони не тільки зломили джентельменське порозуміння з січня ц. р., але ще й безлично заявляють, що воно не існувало. Щодо фактів, то нема найменших сумнівів. 29 І. полковник Колвіл, секретар департаменту заморської торговлі, заявив у парляменті, що він одержав від Совітів письмо, в якому вони предкладають нові умови порозуміння з тим, що спірні точки будуть справлені з обидвох сторін. З того виходить ясно, що Совіти згодилися ще раз продискутувати справу в компромісовому дусі, рішаючися на суму 3,500 тисяч фунтів, яких зажадала компанія, і 800 тисяч фунтів, яку вони пропонували передтим. Це є звичайний спосіб догоди, яку в інтернаціональній номенклятурі називається „джентельменське порозуміння". Таким ми його назвали в нашій статті минулого тижня. Тепер совітська амбасада нас повідомляє, що такого джентельменського порозуміння ніколи не було. Признаємося, що ми може занадто спішно назвали те порозуміння, в якому одною стороною є Совіти, „джентельменським порозумінням". І ми вповні віримо, що цей вираз є вповні незрозумілий для московських моралістів. Але поганий виховок всеж таки лишається, що Совіти після 4 місяців змінили свої умови тільки словидно, а не фактично, і що вони не мають наміру признавати, а тим менше й виконати свої зобовязання. Що задумує зробити уряд з тим останнім большевицьким знущанням приречення? Яке виправдання можна тепер дати торговельному договорови, заключеному проти розумних і досвідчених рад з краєм, який усе старався додержувати свої зобовязання?"

Стільки англійська впливова газета. Ясно й без коментарів. Большевики, зглядно Москалі, пустились на бистру воду брехні й перекручування. Видно, що Англійці замало студіювали московську історію, коли дались „надути" большевикам у 20 столітті.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

О. Б., Фултон, Н. Й. — Ніяка українська газета в світі не відступає даремно стільки місця на ріжні оголошення грошевих збірок на ріжні цілі, як „Свобода". Тому ще годі поміщувати заклики на пікніки і тим подібні підприємства, бо це належить до платних оголошень.

Г. Кращанко.

СКУПИЙ ДЯДЬКО

(Історичне оповідання).

5)

По сих словах старий лишив Нестора самого. Нестор негайно взявся до роботи. Кімнату випрятав, підлогу виложив цеглою і замастив глиною. Піч, що вже валилася, виліпив. Коло себе мав ще решту пару грошів. У Жида купив грудку вапна і сам кімнату вибілив. Також, заплатив якомусь хлопцеви, що йому з ліса притащив запас суча. Тепло зробилося в кімнаті Нестора.

Також у старого Рогача потепліло, бо він потроха викрадав Несторове суче, зложене в сінях, і вечерами крадьки палив ним у себе.

Третої днини рано, Рогач увійшов до кімнати Нестора і став солодко жалувати Нестора, що тепер, коли вже не має роботи, буде йому скучно жити тут.

— Я поміг би тобі вбити скучний час. Тут маю папірчик. Може би ти, для розрівки, переписав його? Документ і для тебе буде цікавий. То в граничній справі.

Нестор став писати. Старий стояв коло нього і пильно дивився, чи вірно переписує, і яке письмо.

— Ти гарно пишеш! — крикнув радісно. — То не вібсьова, а палестрантська рука: вірно, виразно, чисто, гарно.

Знайшлися ще інші документи. Дуже цікаві, щоби Нестор не нудьгував. Писав багато, їсти діставав мало. Помагав собі рештою своїх грошей. Ідучи на прохід, вступав до коршми, де діставав яйця, деколи й варену рибу. Такий харч був дуже дешевий. Разом з разовим хлібом багача було досить, щоби не вмерти.

Коли одної днини, вертаючися з проходу, Нестор ішов селом, надійшов парох. Нестор перший раз бачив його. Старший був, з виразним гарним лицем, бистрими очима, з руками військового. Рогач перестерігав перед ним, тож Нестор цікаво йому призирався. Переходячи попри нього, злегка поклонився. Парох віддав поклін. Усміхаючися, заступив Несторові дорогу і спитав:

— Ви з двора? Нова муха в сітці того павука?... Таки ще знайшов одного! Очевидно перестерігав вас, щоби від попа держатися далеко?

Здивований таким привитанням, Нестор мовчав. Парох тягнув далі:

— А знаєте, чому казав вам від попа держатися здалека? Тому, бо я всі його гріхи знаю, хоч у мене не сповідався! Я його пізнав наскрізь і хотів би з його кігтів вихопити кождого, хто в них впаде.

Нестор, котрий до сеї хвилі мовчав, відповів:

— Вибачайте, отче духовний! Ми всі не святі, і нам потрібне милосердя для хиб наших.

Розсміявся парох, вимахуючи палицею.

— Дивне! Ви почуваєтеся до обовязку боронити його?

— Бо я нікого не осуджую.

— Я чув, що ви також Рогач. Може родич Дамяна?

— Дуже далекий.

— Що вас сюди пригнало?

— Легко вгадати, отче духовний. Біда.

Парох зацікавився Нестором. Нестор не мав причини затаювати своє минуле. Розказав йому про своє життя у Розворського, про турецьку неволю. Лише причину свого відходу від Розворського затаїв.

— Дуже мені вас жаль, що ви з конечности лишилися у сего кутви, — сказав парох коли вчув, яким способом Нестор дістався до Дамяна Рогача. — Радьте собі з ним, як можете. Затямте собі одно: Як би ви примирали з голоду, то у мене борщ все знайдеться. Заходіть на балачку.

Ледви Нестор увійшов до своєї кімнати, двері знов рипнули. На порозі стояв Дамян, злязто переможуючи і викривляючи рот. Се свідчило, що він збентежений і сердитий. З докором промовив:

— А що? Вже зійшовся з попом! Щож казав тобі, голубчику? Очевидно вішав собак на мені?

— Ні, бо я не позволив би, — відповів Нестор.

Дамян здивований глянув на нього, майже своїм вухам не вірив. По хвили сказав:

— Ангелику, серце! Хіба брешеш? Я маю таке собаче щастя до людей, що про мене ніхто доброго слова не скаже!

— Я ніколи не брешу! — сказав Нестор коротко.

— З тебе, голубчику, дуже порядний чоловік. Є такі люди, що всіх медом мастять... в очи. Зате за очима деґтем. Чи може й ти до таких належиш?

— Поживете, то побачите! — сказав Нестор коротко, щоби сю розмову закінчити.

Дамян мовчки вийняв зза кожуха здоровий суверток паперів, поклав перед Нестором і шепнув:

— Щоби тобі не було скучно.

Пішов до дверей і з порога вернувся.

— Я ще хотів тебе спитати про щось... Молодому потрібний рух. Се знаю. Я дав би тобі візок до Люблина. Маю справу в трибуналі. Її там пильнує правник. Та він такий, що й його треба пильнувати. Натячач, злодій, мочиморда. Зі мною так зжився, що й за людину вже мене не має. Може би ти провітрився?

— Чомуж би ні? — сказав Нестор. — Поїду.

— На дорогу дещо дам тобі. З хати возьмеш хліб, обрік, сінце. Такого сіна, як наше, ніде не дістанеш. Може десь і сира зглиівлого троха знайдеться... Пришкваримо. Такий сир дуже смачний. Молодому не багато треба. Ще й не здорово обідатися. Я се сам по собі знаю.

Нестор усміхнувся. Старий також став сміятися, неначе з себе самого.

— Без грошей можна би цілком обійтися, як би не ті бандити коршмарі. Вони кажуть собі платити постійне, хоч то вони повинні би заплатити, коли кінь постоїть у них. Кінь лишає гній. Чому в городах коршмарів гарбузи такі як бочки? То від наших коней. Нашим коштом коршмарі потовстіли маєтки. Такий то світ! Годі! Дам пару грошиків на постійне. Ну, і на булочку дав би. Тільки прошу зробити з них точний рахунок. У мене такий звичай.

(Далі буде).

ГОЛОСИ ПРЕСИ.

КОНСЕРВАТИСТ В ОБОРОНІ ДЕМОКРАТІЇ.

Лондонська ґазета „Таймс" подає промову заступника премієра-міністра Болдвіна, яку він виголосив на вічу консервативної партії. Він говорив між іншим:

> Я не належу до тих, що бояться комунізму в нашій країні. Комунізм може поширюватися лише там, де існує велика нужда, де панує серед населення безправство та де уряд не виявляє діяльности, щоб поліпшити умовини життя. Та в нас стало замітне збільшення комуністів від часу, коли фашизм почав свою активність.

Отже одна крайність викликає реакцію з іншої сторони. Таксамо зневіра у великих партіях кидає маси до їх опозиції:

> Я не думаю, що багато людей стають комуністами з переконання, але лише тому, що Англійці, коли бачать суперечку між двома великими партіями, стараються втекти до менших груп. Дійсну небезпеку фашизму можна бачити в тому, що при спробі встановити диктатуру ми будемо мати в Англії те, чого ніколи ще не мали, а саме клясову війну.

На думку такого досвідченого державного мужа, яким є Болдвін, небезпека кождої диктатури лежить у тому, що вона раніше, чи пізніше неодмінно приводить до горожанської війни.

УРЯДОВИЙ ТЕРОР — ОЗНАКА СЛАБОСТИ.

Зприводу крівавих подій у Німеччині нюйорська ґазета „Геральд Трибюн" подає:

> В менше нервових країнах, порівнюючи з Німеччиною, заворушення звичайно є ознакою слабости. З кождим новим повідомленням уряду про бунти, зраду, неморальність у лавах „Штурмовиків", все більше можна дивуватися, що уряд був таким безсилим, що дозволив цьому статися. Кожда крівава розправа викликає питання, чому лідер не посміє обмежитись лише звільненням зі становищ обвинувачених? Уряд, який розправляється зі своїми противниками при помочі розстрілів, часто ризикує сам собою.

Очевидно уряд Гітлера не знайшов у себе сили іншим способом перевести реорганізацію тої збройної сили, яка привела його до влади.

КІНЕЦЬ МІТОВИ ПРО ПОПУЛЯРНІСТЬ ГІТЛЄРИЗМУ.

Ґазета „Ді Ню Йорк Таймс" зприводу тих самих подій пише:

> Запевнення в тому, що Німеччина обєднана й щаслива під режімом Гітлера, було лише мітом. Кілька останніх днів ясно показали, що „обєднаної держави" ніколи не було. Німці не є іншими, як узагалі людство, щоб не противилися щоденній тиранії, яка панує над ними в імені національного соціялізму. Безперечно, між „Штурмовиками" є екстремісти, що шукають нагоди підняти повстання проти уряду, але вони мусять вірити, що вони репрезентують велику скількість незадоволених і зневірених.

Повстання в лавах найближчих помічників і товаришів Гітлєра та його крівава розправа з ними розвіяли леґенду про всезагальну популярність Гітлєра й абсолютне признання його провідником.

ТАК ПИСАЛИ, А НА ДІЛІ ІНАКШЕ.

Кілька днів перед крівавими подіями в Німеччині гітлєрівська ґазета „Берлінер Берзен Цайтунґ" писала:

> Пруського духу тепер в Німеччині нема: вся країна охоплена одним німецьким духом. Але не треба забувати, що пруський дух усе боронив Німеччину на німецькій території. Він не спекулював людським життям на біржі.

Отак писали ґазети з наказу гітлєрівського уряду про „один німецький дух", про „одного провідника" й т. п., але за кілька днів події показали справжнє обличе тієї єдности й виявили спекуляцію людським життям на гітлєрівській політичній біржі.

В. К.

З ЮВІЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

КЛІВЛЕНД, О.

Союзове свято.

Дня 27. травня відсвяткували злучені відділи У. Н. Союза: 192, 112, 251, 260, 334, 336, 358, 341, 364, 15, 40-літній ювилей нашої організації. Ювилейний Комітет, який займався святом, складався з 9 членів. Екзекутива була така: Микола Бусько, предс.; Григорій Степанек, писар; Микола Страп, скарбник; Микола Задорецький, Стефанія Паливода й Олена Проців, контрольори.

В день свята відправлено в обидвох українських церквах, українській католицькій і православній, панахиди, за померших членів У. Н. Союза, де теж були виголошені відповідні до хвилі проповіди.

Пополудні відбувся святочний концерт в У. Н. Домі. Саля була заповнена членами і гістьми. Свято відкрив голова Комітету, гром. Микола Бусько, головний радний У. Н. Союза. Він пояснив ціль свята та передав його програму. Потім хор укр. кат. церкви св. Петра й Павла, під проводом дякоучителя, п. Антона Когута, відспівав американський гимн і гимн У. Н. Союза. А Микола Конет виголосив гарно деклямацію в „Сорокову Річницю У. Н. Союза". Сольо відспівала п. М. Бойко. А головний реферат про У. Н. Союз, його історію і значіння для нашої іміграції в Америці й української справи, виголосив адвокат О. Е. Малицький, головний контрольор У. Н. Союза. Він теж підніс ту велику працю, яку виконав У. Н. Союз через свій орган „Свободу" як теж ті величезні жертви на край, зібрані при помочі того органу.

Потім співав хор церкви св. Петра й Павла під орудою о. В. Меренькова, який публика нагородила дуже щирими оплесками. Прекрасно відограла сольо на піяні молоденька знаменита піяністка п. Ольга Т. Грицей. Далі виступали танцюристи школи В. Авраменка під проводом Г. Лозинського й Івана Когута.

Потім голова Комітету вручив цвіти найстаршим Союзовцям з 112 відділу, а то громадянам Миколі Качмарчикови і Петрови Ковалеви, як теж і наймолодшій членці, Анні Пелех з 336 відділу.

Про У. Н. Союз як найстаршу асекураційну організацію говорила п. Марія Розоміло, заступниця головного предсідника У. Н. Союза, взиваючи загал вступати в члени Союза.

Артист - співак Константин Орлик відспівав думу в память 359 козаків, опляглих у Базарі. Спів його припав публиці надзвичайно до вподоби. Опісля виступав хор „Бандурист" укр. прав. церкви під орудою п. К. Орлика і проспівав з успіхом вязанку пісень.

Адвокат О. Е. Малицький виголосив ще одно слово по англійськи, звернене до молоді, в якім пояснив, чому молодь повинна шанувати У. Н. Союз і до нього належати.

Маленька Союзовка Павлина Проців виголосила деклямацію „Витай, Батьку", а публика не пощадила їй оплесків, як теж і танцюристам, які щераз виступали. Свято закінчено відспіванням американського й українського гимну, а гром. Бусько запросив присутніх на святочну вечерю. На вечері був тост местром адв. О. Е. Малицький. Танкове сольо віддав дуже гарно Стефан Герман, а артист Орлик оживив свято своїм співом. По вечері відбулися танці.

Загальний пригід зі свята виносив $263.30. Осталося $18, які призначено на памятник Шевченка в Клівленді.

Свято скінчилось, а тепер пора урядникам і членам подбати, щоби придбати для Союза нових членів, бо тоді щойно буде можна назвати наше свято успішним.

Григорій Степанек.

Мусій Степанчук.

ВІДПОВІДЬ БРАТОВИ

Питаєшся, брате, чи відвідаю родиноньку,
Чи я ще приїду у рідний край в гостиноньку,
Чи зложу привіт тій хаточці, де я родився,
Де в серце діточе солодощів запах лився.

Не питайся, брате! Не додавай серцю жалю!
Не лий в мою душу більше болю і печалі!
Повороту думка й так палить все душу мою,
А біль серця мого лиш полетом думки гою.

Повороту думку я в баганнях вічних грію,
В праці сили кріпнуть, як про рідний кутик мрію.
Та доля, бач, брате, снує своє павутиння
І навхрест надіям кладе свої тут причини.

Що перша причина: доріженька не близенька,
Що друга причина: доля бідная, гіренька;
А третя причина: рідні діти на чужині,
Як квіти дрібненькі виростають тут при мені.

Четверта причина: рідний нарід у кайданах;
Україна мила на Голгофті, у стражданнях.
Передай же, брате, всім поклін щирий низенький
І скажи всім дома, що я їх все брат рідненький!

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIANS TO HOLD BIG RALLY HERE ON JULY 4

National Association Will Celebrate 40th Anniversary With Meetings, Banquet.

PROMINENT SPEAKERS FROM COUNTY AND STATE.

Three Choirs Will Give Concert At Parish Hall; Banquet At Ferguson in Evening.

The United Assemblies of the Ukrainian National Association are sponsoring a concert and banquet in commemoration of the 40th anniversary of the Ukrainian National Association, with the big affair to be held in Shenandoah on Wednesday, July 4.

Among the speakers at the banquet, which will conclude the celebration, will be the Hon. Paul W. Houck, Shenandoah; Hon. Judge Henry Houck, Shenandoah; Hon. Judge R. P. Hicks, Frackville; Hon. Judge G. Edward Gangloff, Schuylkill Haven; District Attorney L. E. Enterline, Ashland, and Attorney James J. Gallagher, Mahanoy City. Attorney John Skweir, of McAdoo, will be the toastmaster.

The opening of the jubilee will start with a mass at 11:00 o'clock in St. Michael's Greek Catholic Church. After the mass the guests will move to the parish hall on West Centre street, where they will be entertained by three choirs under the direction of Prof. Alexander Lawriv, of Centralia; Prof. Daniels, Frackville, and Prof. Hodowenez, Mahanoy City. The three choirs have been rehearsing appropiate numbers for several weeks. The selections will be those written by internationally known composers.

The opening address preceding the concert will be made by one of the first organizers of the Ukrainian National Association. Dmitro Kapitula of McAdoo. He will outline the growth of the association, which was first organized at Shamokin in the year 1894, at a time when the Ukrainian people were forced to leave their country and seek liberty and protection in America.

There will also be an address by the president of the association N. Murashko of Jersey City, N.J., which will be woven around the progress made by the association. Harry Jewusiak, also of Jersey City and a national officer of the association, will address the young people in English.

The banquet will get under way at the Ferguson Hotel at 6 p. m., with dinner served under the personal supervision of Manager P. J. Graham. According to reports of the various committees, there will be several hundred persons at the dinner, with large delegations from St. Clair, Frackville, Mahanoy City, Mahanoy Plane, Centralia and Shenandoah.

The committee in charge urges all the young American-born Ukrainians to attend the jubilee celebration, stating that "in order to be good citizens of the country you must respect your ancestry." Many national and state dignitaries will be present.

The committee in charge is composed of: Nicholas Maksymczuk, chairman; Peter Rudy, Thomas Hewczuk, Shenandoah; Mrs. Anna Boyuka, Nicholas Bobyak, Michael Kofluck, Michael Rudniany, Dmitro Tomczak, Michael Kasicki, Mahanoy Plane; Dmitro Hydamaka, Michael Antosh, Mahanoy City; William Zsgibaylo, William Nayduch, Andrew Pucha, John Kryba, Frackville; Nick Salack, Michael Strankosky, N. Tomko, N. Ugarek, St. Clair.

The press committee is composed of Mrs. Anna Boyuka, Nick Bobyak, and John Leach.

(Shenandoah Herald, June 28, 1934).

WHY MOSCOW HOLDS UKES.

Queens: I'll tell Red Army Admirer why the Red Army starved 5,000,000 Ukrainians last year. Statistics from the Moscow Academy of Science show that the Ukraine produces 71 per cent. of all Russia's coal, 68 per cent. of its iron ore, 63 per cent. of its manganese, 71 per cent. of its cast iron, 60 per cent. of its cast steel and 59 per cent. of its pressed steel, not to mention the Ukraine's producing the bulk of Russia's wheat and many other farm products. Russia wants to hold this rich country at any cost. The Ukrainians still cherich the hope of a free Ukraine. Russia stops at nothing to quell this sentiment; even wholesale murder. The Ukrainians work hard from dawn to sunset; then the Moscow Government roboers come along and take it all except just enough to keep the Ukrainians semi-starving along.

PROUD UKRAINIAN.

(Daily News, New York, N.Y. June 30, 1934).

Арк. Бухов.

ТРИ НЕЗВИЧАЙНІ ПОДІЇ

Що торкається печення хліба — почав оповідати барон Мінхгавзен найпопулярніший брехун світової слави — то я пережив цікаву пригоду. Подорожні присілися ближче до короля брехні, щоби не перепустити ніодного слова його дивних пригод. Барон Мінхгавзен нахилився на поручн лавки в вагоні, закурив цигаро та говорив далі:

—Здається мені, що то було в Сизрані, та може й у Костромі. Словом, десь між Рязанем і Владивостоком, де питання печення хліба ще не є, що так скажу, ніяким питанням. Подумайте собі: тут піч, тут ліс і тут —. Є така темрява, що тяжко сказати, де є ліс, а де я. І нараз чую, що мене хочуть їсти. Закипіла в мені кров Мінхгавзена. Ґраціозним рухом став я око в око небезпеці, та як гадаєте: передімною стоїть вовк. Величезний вовк, із такою пащею, що в неї влізся би радіоапарат або діточе ліжко. З того, як йому іскряться очі, бачу, що подобаюся йому як печеня. „Лишіть мене!" — кажу. „Не хочу!" — погрожуючи відповів вовк. Наче тепер пригадую собі ті його слова, сказані з легким костромським наголосом. „Я вбю вас!" — напоминаю його, жалісно роздумуючи, чи тепер є ловецький сезон на вовків, чи може поступлю проти закону. Вовк відповів із легкою усмішкою. Я з жахом ствердив, що не маю ніякої зброї, крім певної бритви та цвяха від тапетів у кишені від камізольки. Та я не дав збитися з пантелику. Певною рукою сягнув я до подорожної торби, взяв відси булочку, яку я передтим був купив собі на вечерю, в пітьмі замахнувся та вдарив нею вовка по голові. Нещасне сотворіння впало з розбитою головою, навіть не застогнавши.

Коли Мінхгавзен скінчив оповідати, побідно глянув на слухачів.

— То зовсім можливе, — рівнодушно запримітив один із подорожних. — Та чи то припадково не була костромська булочка?

— Може була костромська, — сухо відповів Мінхгавзен.

— Алеж розуміється. Кастромською булочкою не лише вовка, а й ведмедя можете вбити.

— Нашою рязанською таксамо — позіхнувши потвердив другий подорожний — можете мені вірити!

Барон Мінхгавзен ображено закашляв і якось соромливо став далі оповідати:

— Знаєте, що то значить змерзати у власній хаті?

— Знаємо, — переконано відповів подорожний, що сидів вгорі на полиці для клунків.

— Ні, не знаєте. Я почувався тоді наче зарізана курка в ледівні. В хаті було холодно наче на північному бігуні. А чому? Вікна перепускали студінь. Я біг по місті та шукав кіту. Та горе мені! Ввесь кіт місцеві кооператори відвезли на південь із нагоди купелевого сезону та може продали замісць тоалетового мила з приводу спису товарів. Я був такий нещасливий. Та розпука все мені піддає можливість щось придумати. Я купив пять булочок і подумайте собі, такі були похожі на кіт, що в мене зараз потепліло, як вечором в Австралії. Ба, розцвилася в хаті навіть штучна пальма...

— То ніяке чудо, — в півсні запримітив долішній подорожний.—Чи то припадково не були псковські булочки? В Пскові такі печуть...

— У Казані також, — відізвався подорожний, отворивши одно око. — Там, коли лише треба заліпити вікна, купуйте все булочки.

— Горожанине, говорите небилиці — сказав кондуктор переходячи ваґоном. — Краще спіть.

Барон Мінхгавзен скулився стидливо в куті зачервонівся та став знову балакати.

— Трапилася ще одна пригода... Як я виспався, бачу рано, що тепер із мене нічого. Зовсім напевно нічого. Підходжу до стола тай бачу: на столі лежить звичайна, добре випечена, чиста булочка, з темною шкіркою, що аж тріщить під зубами...

— Що? — зірвався нараз горішній подорожний. — Добре спечена булочка?

— Що кажете? — пробудився дальший подорожний. — Чиста? Неправду говорите, горожанине.

— Вірте мені... слово чести — засоромлений мимрив барон Мінхгавзен — справжня... випечена... зі шкіркою...

— І навіть не зачервонівся!... Бреше, наче з книжки читає!... Геть, чорте!... Чому то таких брехунів пускають до особових поїздів! Хай бреше у вантажному...

Мінхгавзен стояв на плятформі та змерзлою рукою протирав чоло.

— Не розумію... Вовка вбив булочкою — вірю... Та, щоби була добре випечена... Не розумію...

Нас не цікавить, чи барон Мінхгавзен зрозуміє чи ні. Це повинні зрозуміти ті, які печуть булки так, як наприклад у московській пекарні ч. 8. Бо в булках від них можете найти все можливе, лише не добре випечене тісто. Для них і їм подібних я написав тих кілька морально-повчаючих рядків.

(Із московського гумористичного журналу „Крокодиль").

Поет і артист.

Коли Расін (французький ґрафік, 1639—1699) був іще молодий, приніс раз славному акторови французької Комедії, Лє Дукови, рукопис своєї драми, перевязаний гарненько блакитною стяжечкою, та просив його, щоби перечитав і висловив свою думку про той твір.

Минуло більше часу, заки Расін вспів дістатися знову до славного артиста.

— Ах, це ви! — приняв Лє Дук поета. — Я дуже радий, що вас бачу. Я перечитав вашу песу з великим зацікавленням!

— І щож думаєте про неї?

— Хочете, щоби я вам правду сказав?

— Прошу дуже!

— То добре, приятелю. Ваша песа виявляє без сумніву великий талант, та я гадаю, що ви передовсім не маєте почуття дії...

— А діяльог?

— Трохи скучний... задовгі розмови...

— А основа?

— На мою думку, дуже ясна.

— А розвязка?

— Занадто нагальна.

— Гм... шкода.

— Ну, так, старається розрадити артист поета. Ваша песа, без уваги на все, має свої добрі прикмети, та вони не вистарчають, щоби песу можна було виставити в театрі.

— Дякую дуже за оцінку, — сказав на це поет з усміхом. —Та ви мені не візьмете за зле, як я не привязуватиму до тієї оцінки ніякого значіння?

— Що? — здивувався артист.

У відповідь Расін розвязав стяжечку, що нею перевязаний був рукопис і показав здивованому артистови, що в середині не було нічого, крім чистого паперу.

Якто, не пригадуєте собі — каже пан з довгою сивою бородою до другого, якого стрінув на вулиці — таж тому 50 літ ми ходили разом до школи, сиділи разом в одній лавці...

—Ніяк не можу собі пригадати — в нашій клясі не було ніякого ученика з бородою.

ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ БРЕТОНЦІВ.

(УП) Централізмови й політичній одноцілости Франції ніяк не відповідає подібна одноцілість населення. Етнографічний образ сьогоднішньої Франції доволі ріжноманітний. Версайський договір прилучив до Франції Альзацію й Льотаринґію з півтора міліонами Німців, на бретонському півострові жиє коло 1.4 міліона Німців, на півночі Франції 200 тисяч Флямандців, на полудневому заході понад 100 тисяч Басків, а на рівієрі й Корсиці багато Італійців. В північно-східних Піринеях заступлений досить численно елемент катальонський, а на схід від території Фляманців елемент вальонський. В полудневій Франції переживає свій ренесанс провансальська мова, а врешті по цілій Франції розсіяні Жиди німецького, еспанського й португальського походження та Цигани.

Всякі політичні змагання окраїнних елементів у Франції згноблено головно підчас великої революції, а повне уодноцільнення французької держави наступило зі скасуванням давних провінцій та встановленням на їх місце департаментів. Та вже кілька десятиліть опісля помітні у Франції так звані реґіональні рухи. Це був передовсім провансальський рух Фр. Містраля, що поставив собі метою відродження провансальської мови й літератури. Рух цей знайшов новий відгомін у Бретонії. Та коли провансальський рух остався досі рухом чисто культурницьким, у Бретонії аналоґічний до нього рух набрав на протязі десятиліть виразного політичного змісту.

Бретонці, нарід кельтійського походження, на протязі свого історичного буття зуміли боронити свою незалежність зразу від Римлян, опісля від Франків і Норманів. Від 15. століття під прапором французьких королів Бретонія починає тратити свою державну незалежність, але задержує широкі автономічні права в рямцях французької держави. Спроба Людвика XIV обмежити цю автономію викликує бретонське повстання, що закінчилося страченням чотирох бретонських провідників в 1720 р. Остаточно вдається Франції зліквідувати бретонську автономію в часі революції 1789 р. після кровавих війн з бретонськими селянами, передовсім в 1792 році.

Після деякого завмертя бретонської національної думки, прилагає на першу половину 19 століття національне відродження Бретонців, що позначилось зворотом до народньої мови, плеканням бретонської літератури й мистецтва, пісень, кельтійських бардів, що й по сьогодні є в Бретонії символом славного минулого країни. В 1843 р. повстає сперш бретонська орґанізація з політичними цілями, а в 1911 р. революційна „бретонська націоналістична партія” з кличами повної незалежности від Франції (Бретонія для Бретонців). Лави цієї партії поповнюються молоддю. Але більшого впливу вона не добула. Заманені французькими обіцянками Бретонці бються підчас світової війни хоробро по боці Франції. Жертви, які вони понесли в обороні Франції, були величезні. Коли в цілій Франції припадав один убитий на війні на 28 мешканців, то в Бретонії це відношення було як 1 до 14. Очевидно, що з солодких обіцянок Франції для Бретонії, нінрго не осталося, тож визвольний бретонський змаг починається після війни наново. Франція старається представити його раз як роботу большевиків, то знову як роботу Німців. В 1927. р. повстає „бретонська партія автономістів”, яка бореться за автономію для Бретонії та за перебудову Франції на федеративних основах. Великими успіхами тішиться в Бретонії рух панкельтійський, що заявляється за спільне обєднання Бретонців з іншими Кельтами, а передовсім з Ірляндцями. Коли в 1932 р. мав бути посвячений памятник злуки Бретонії з Францією в бретонському місті Рен, світ довідався, що в Бретонії працюють скрайно революційні елементи. Напередодні свята памятник вилетів у повітря.

Як видно з преси, йдуть між поневоленими Францією народами намагання для створення спільного союза для оборони національних прав на зразок подібного союзу Басків, Катальонців та ґалісійських меншин в Еспанії. Бретонцям довелось би в тому союзі відіграти провідну ролю. Їх уважається за головну силу, здібну задати Франції болючий удар з нутра на випадок якоїнебудь війни.

ЧАРІВНА НІЧ НАД ВОДАМИ.

Плесо моря наче люстро,
Ні шелесне навкруги.
Тиха нічка, все дрімає,
В долі мріють береги.

Піднявсь місяць над обрієм,
Алмазом море блищить.
А місяць в нім придивляєсь,
Русалок з води манить.

Чарому ночі любуватись
Виплив з моря цар Нептун,
А русалки розмріяні,
Тай не строять лірів струн.

Як ткань срібна від подуву,
Плесо моря мерехтить,
Чарівна ніч над водами,
Коли місяць посріблить.

Анастасія Рибакова.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Дарахівщина, від. 275, дає до відома всіх своїм членам, що піврічні збори відбудуться 7. липня 1934 р., в годині 7:30 ввечір, в галі під ч. 72 Моріс вул. На ці збори має кождий член прийти на призначений час, бо маємо дуже багато справ до полагодження. Неявившийся член на ці збори підлягає карі після статута. Пригадується довгуючим членам, щоб вирівнали свої залеглости за себе і за дітей, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі ще не змінили своїх старих грамот на новий рід обезпечення, нехай принесуть старі грамоти зі собою, а секретар зробить все, що треба. Зокрема проситься всіх тих Українців, які ще не є членами У. Н. Союза, щоб з нагоди 40-літнього існування батька Союза вписали себе і свої діти до нашої могутньої української організації то є до Українського Народного Союза. Святим обовязком є кождого українського батька і матері подбати про те, щоб тоді, коли нас не стане в рядах нашої організації, наші діти могли управляти майном, яке ми придбали за останніх 40 літ. Добрі діла не вмирають, тож і наші нехай живуть. Всі до праці! — М. Мельниченко, рек. секр.

БОФАЛО, Н. Й. Відділ 304 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 7. липня, в годині 7:30 ввечір. Є важні справи до полагодження. Не явившийся член на згаданий час підлягає карі після статута. — А. Ковальчук, предс.; С. Ваврів, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. Розжд. Пресв. Богор., від. 259, повідомляє всіх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 8. липня, в годині 2-ій пополудни, в галі парафіяльній, 4950 Сарт Палліна вул. Проситься всіх довгуючих членів прибути на цей мітінг і вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Кождий член має принести понад вкладку 1 доляра більше. На тім мітінгу буде піврічне справоздання. Не явившийся на цей мітінг член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Андрій Фоца, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Вас. Великого, від. 364, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 8. липня, зараз по Службі Божій, в галі церковній на Калидас вул. Обовязком є кождого члена бути на зборах, бо є важні справи до вирішення; буде також справоздання урядників, контр. комісії і справа календаря на 1935 рік. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости за себе і за діти. Кождий член повинен привести на збори нового кандидата, щоб тим збільшити У. Н. Союз, а тимсамим щоб не позіставатись позаду других відділів в ювилейнім році. — Іван Кухта, предс.; Василь Савка, кас.; Іван Сподар, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 8. липня, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути на збори, бо буде звіт контр. комісії за минувший пів рік. Довгуючі мають вирівнати свої вкладки. — Тимко Калмук.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє членів, що піврічний мітінг відбудеться 8-го липня, в годині 2-гій пополудни, в Набожинського. Проситься всіх членів прийти на мітінг, бо є дуже важні справи до полагодження. Буде справоздання урядників, вибір предсідателя і справа пікніку. Не явившийся член заплатить доляра кари. — В. Возьний, предс.; Д. Федина, кас.; Н. Лісний, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Зап. Січ, від. 388, просить своїх членів і членкиць прийти хоч на піврічний мітінг в неділю, 8-го липня, в годині 2-гій пополудни в Народ. Домі, 4-та і Ворд вул. Довгуючі мають заплатити свої вкладки, бо секретареви вже встидно ходити до вас за вкладками. Тому напоминається, щоб кождий член заплатив свою вкладку, бо відділ за нікого більше не буде платити. Проситься тих членів, котрі ще не змінили своїх грамот, нехай принесуть свої старі грамоти на мітінг. — І. Михальцевич, предс.; В. Дольський, кас.; Н. Судчак, секр.

БОРНСАЙД, ШІКАҐО, ІЛЛ. Повідомляється членів Бр. св. О. Николая, від. 183, що піврічний мітінг відбудеться 11. липня, в годині 6-тій. Обовязком є всіх членів явитись на цей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Контр. комісія здасть справоздання за 6 місяців. Члени, котрі ще не змінили грамот, нехай принесуть старі грамоти на цей мітінг. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свій довг на мітінгу. Будемо принимати членів до У. Н. Союза і Братства без вступного. Члени, котрих діти ще не є в У. Н. Союзі, нехай впишуть на тім мітінгу. — З. Олійник, предс.; Н. Подлецький, кас.; П. Бабяк, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 7. липня, під ч. 162 Норт 5-та вул. Проситься членів прибути, бо є важні справи і буде справоздання контролі. — І. Малик, предс.; С. Глушко, кас.; Д. Сенюта, секр.

МІКІС РАКС, ПА. Бр. св. Володимира, від. 91, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 8. липня, зараз по Сл. Божій, в галі У. Н. Дому. Проситься членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Контр. комісія здасть справоздання за пів року. Будемо принимати нових членів без вступного до Братства і У. Н. Союза. — Андрій Гальчак, предс.; Павло Паньчак, кас.; Василь Рудавський, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 104, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбудеться 8. липня, точно в годині 3-тій пополудни, в галі де звичайно. Буде справоздання уряду і контр. комісії за 6 місяців. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. Проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Антін Миколаїв, предс.; Іван Антопорович, кас.; Михайло Зельвак, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 192, дає до відома, що піврічний мітінг відбувся 17. червня, в У. Н. Домі, 303 Кінг вул. На тім мітінгу вибрано нового секретаря і контрольорів. Уряд відділу складається: Микола Сичик, предс.; Михайло Крачковський, кас.; Михайло Сторожинський, секр.; Михайло Бундик, Микола Німий і Василь Гудзій, контрольори. — Мих. Сторожинський, секр., 310 Кінг Ст.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Українське Тов. Січ, від. 282, повідомляє членів і членкиць, що піврічні і місячні збори відбудуться 8-го липня, в галі У. Н. Дому, 1317 Вест Файєт вул., в годині 2-гій пополудни. Всі члени і членкиці мусять явитись, бо інакше будуть карані. Члени і членкиці довгуючі мусять вирівнати свої вкладки, в противнім разі будуть суспендовані. — М. Малімон, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Піврічні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 8. липня, в год. 2-гій пополудни, під ч. 847 Н. Франклин вул. Взивається всіх членів прийти на час, бо є багато важних справ до порішення. Буде також звіт контролі за послідних 6 місяців. Члени, що бажають перейти до нової реформи, нехай принесуть свої старі грамоти на збори. — С. Гвіздь, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. І. Франка, від. 334, повідомляє всіх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 8. липня, в годині 1-ій пополудни, в саді У. Н. Дому. На мітінгу буде справоздання контр. комісії за перший півріок і є ще інші важні справи до полагодження, тому кождий член має бути присутний. Довгуючі повинні сплачувати свої залеглости. — Микола Задерецький, предс.; Осип Запоточний, рек. секр.

КОРТІС БЕЙ, МД. Сест. Неп. Зач. Діви Марії, від. 290, повідомляє всіх членкиць, що, через 2 місяці, а то липень і серпень, місячні збори будуть відбуватися в суботу перед другої неділею в місяци, точно в годині 7-мій ввечір. Проситься, щоби через тих 2. субот в липні і серпні всі сходилися на місячні збори. — Варвара Шандровська, предс.; Марія Валега, кас.; Анна Хімяк, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в суботу, 7. липня, в годині 7:30 ввечір точно, в галі де звичайно. Обовязком є кождого члена явитися на цім мітінгу. Проситься позамісцевих членів повідомити відділового секр., хто хоче календар У. Н. Союза на 1935 рік. — І. Гаврилович, пр.; О. Зинавський, кас.; І. Іванович, секр.

ПРЕСА ПІДКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

(УП). На початку цього року минуло якраз 75 літ від того часу, як на Підкарпатській Україні появилася перша газета мовою місцевого населення, себто тодішньою мовою українською. Тою першою газетою був „Світ”, що нізніше перемінився на „Новий Світ”. У 1898 р. повстав часопис „Наука”, який опісля прибрав назву „Свобода” і від 1903 р. знаходиться до нині під редакцією А. Волошина. „Український Тиждень” з 4. 6. 34 подає цікаве зіставлення всієї преси Підкарпатської України за останніх 15 літ: мовою українською 39, московською 15, мадярською 31, жидівською 2, нікому незрозумілим, за виїмком редакторів, „язичієм”, попираним чеською владою, 16, чеською 10, іншими 5. Отже разом 118 часописів. Розділ за фактами такий: 68 суспільно-політичних, 8 літературно-мистецьких, 4 господарських, 5 педагогічних, 17 для дітей, 5 релігійних, 2 кооперативні, 2 гумористичні і т. д. З суспільно-політичних Українці мали 12, а Мадяри 26. У всіх інших ділянках Українці мали найбільше часописів.

Вегетеріянець.

— Від нині мушу жити як вегетеріянець.
— Чомуж то? Чи лікар заборнив вам їсти мясо?
— Ні. Різник уже не хоче давати мені мяса на кредит.

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(24)

Прислухуючись поодиноким стрілам, Тарзан повз по вузенькій стежці на схилі гори. Скоро він побачив, що нижче на яких пятьдесять стіп, просто під ним, притаївся один червоний стрілець. Британці не могли бачити його, бо він укривався від них за обривом скелі.

Цей стрілець знаходився далеко позаду боєвої лінії своїх товаришів і стріляв через їх голови, вибираючи собі серед Британців переважно старшин та скорострільників. Коли Тарзан угледів цього червоного стрільця, то побачив, що він знову старанно прицілявся до вибраної ним жертви.

Та цей приціл уже ніколи не був використаний. Не зміг і стямитися червоний жовнір, як на ньому опинилося важке тіло Тарзана, а залізні пальці впялилися в його горло так, що він і писнути не зміг. Майже не було боротьби й спротиву червоного, як він уже лежав трупом.

Тепер Тарзан зайняв його місце. Він уважно почав розглядати боєву лінію червоних. Тарзан побачив скоростріли червоних, що були добре сховані від зору Британців. Ті скоростріли своїми стрілами робили велику шкоду Британцям. Тарзан почав уважно цілити в скорострільників з кріса червоного стрільця.